

**MENKUL KIYMETLER BORSALARI HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME**

Kanun Hük.Kar.nin Tarihi : 3/10/1983 **No : 91**
Yetki Kanununun Tarihi : 5/4/1983 **No : 2810**
Yayımlandığı R. G. Tarihi : 6/10/1983 **No : 18183**
V.Tertip Düsturun Cildi : 22 **Sh.: 1247**

*

**

*Bu KHK ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan
yönetmelik için "Yönetmelikler Külliyatı" nın kanunlara
göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.*

*

**

BİRİNCİ BÖLÜM

İlk Hükümler

Amaç :

Madde 1 – Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin amacı, menkul kıymetlerin güven ve istikrar içinde işlem görmesi için menkul kıymetler borsalarının açık, düzenli ve dürüst çalışmasını sağlamak üzere; kuruluş, yönetim, çalışma esasları ve denetlenmelerini düzenlemek suretiyle sermaye piyasasının ekonomik gelişmede etkin bir rol oynamasını sağlamaktır.

Kapsam:

Madde 2 – 1) Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak menkul kıymetler borsaları bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine tabidir.

2) Bu Kanun Hükümünde Kararnamede hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Organlara Ait Hükümler

Kuruluş:

Madde 3 – 1) Menkul kıymetler borsaları bu Kanun Hükümünde Kararnamede yazılı esaslar dairesinde menkul kıymetlerin alım ve satımı, fiyatlarının tespit ve ilanı işleriyle yetkili olarak kurulan tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarıdır. Menkul kıymetler borsalarının gerekli görülen yerlerde kurulması Sermaye Piyasası Kurulu'nun önerisi üzerine Maliye Bakanlığının iznine tabidir.

2) Menkul Kıymetler Borsaları Sermaye Piyasası Kurulu'nun gözetim ve denetimi altındadır.

3) Menkul Kıymetler Borsalarında, Sermaye Piyasası Kurulu'nun göstereceği adaylar arasında Maliye Bakanı'nca inha edilerek üçlü Kararname ile atanan bir Menkul Kıymetler Borsası Komiseri bulunur. Menkul Kıymetler Borsa Komiserliği, borsadaki faaliyetleri ve Kanun Hükümünde Kararname Hükümleri ve ilgili mevzuata uygun olarak yürümesine nezaret eder. Hisse senetleri ve tahvilleri borsaya kayıtlı anonim şirketlerin yıllık olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarında borsa komiserleri veya tevkil edeceği yetkili hazır bulunabilir.

Üyeler:

Madde 4 – 1) Menkul Kıymetler üzerinde borsada işlem yapmalarına Sermaye Piyasası Kurulu'nca izin verilen gerçek ve tüzel kişilere borsa üyeleri denir.

2) Menkul kıymetler borsalarına üye olabilmek için aranacak şart ve nitelikler, bu üyelerin borsa faaliyet türleri ile bu faaliyetlerinde uyacakları kurallara ait yönetmelik Sermaye Piyasası Kurulu'nca hazırlanarak Maliye Bakanlığı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girer.

Menkul Kıymetler Borsa Üyeleri Genel Kurulu:

Madde 5 – 1) Menkul kıymetler borsalarının, üyelerden oluşan bir genel kurulu bulunur.

2) Genel kurul her yıl Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirleyeceği bir tarihte olağan olarak toplanır. Genel kurul, gerekli hallerde Sermaye Piyasası Kurulu'nun daveti üzerine olağanüstü de toplanır.

3) Genel kurul, borsanın üst karar merciidir. Genel kurul kararları Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile veya bu onayın gecikmesi halinde genel kurul kararlarının Sermaye Piyasası Kurulu'na sunulmasını izleyen 30 gün içinde yürürlüğe girer.

*Borsa Başkanı ve Yönetim Kurulu:⁽¹⁾***Madde 6 – (Değişik: 11/10/2011-KHK-662/74 md.)**

Menkul kıymetler borsalarında bir başkan ve altı üyeden oluşan yedi kişilik bir yönetim kurulu bulunur. Borsa Başkanı, yönetim kurulunun da başkanıdır.

Borsa Başkanı ve yönetim kurulunun üç üyesi, Sermaye Piyasası Kurulunun ilgili olduğu Bakanın teklifi üzerine müşterek kararname ile atanır. Yönetim kurulunun diğer üç üyesi, menkul kıymetler borsalarının genel kurullarınca üyeleri arasından grup ayrımı yapılmaksızın seçilir. Yönetim kurulu ilk toplantısında kendi üyeleri arasından bir Başkan Vekili seçer.

Borsa yönetim kurulu, Borsa Başkanı dâhil en az dört üyenin hazır bulunması ile toplanır. Kararlar, katılanların oy çokluğu ile alınır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz; oyların eşitliği hâlinde Borsa Başkanının oyu doğrultusunda karar alınır.

Borsa Başkanının görev süresi dört yıl, yönetim kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Borsa genel kurullarınca seçilen yönetim kurulu üyeliklerinin herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, borsa genel kurullarınca boşalma tarihinden itibaren otuz gün içinde boş üyelik için seçim yapılır; bu süre zarfında görev yapmak üzere, yönetim kurulunca yeni üye seçilir. Borsa Başkanlığı ve müşterek kararname ile atanan yönetim kurulu üyeliklerinin herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, boşalma tarihinden itibaren iki ay içinde Sermaye Piyasası Kurulunun ilgili olduğu Bakanın teklifi üzerine müşterek kararname ile atama yapılır.

Borsa genel kurulunun süresi içinde toplanamaması veya genel kurullarca süresi içinde herhangi bir sebeple uygun nitelikte ve yeterli sayıda üye seçimi yapılmaması durumunda Sermaye Piyasası Kurulunun ilgili olduğu Bakan, söz konusu her bir boş üyelik için öngörülen nitelikleri taşıyan kişileri, genel kurullarca seçim yapılincaya kadar görev yapmak üzere yönetim kurulu üyesi olarak re'sen atar.

(1) Bu maddenin başlığı "Borsa Yönetim Kurulu" iken, 11/10/2011 tarihli ve 662 sayılı KHK'nin 74 üncü madesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Borsa Başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin; 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ilave olarak, en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş, sermaye piyasaları, bankacılık, ekonomi, maliye veya işletme alanında veya bu alanlarla ilgili hukuk veya mühendislik dallarında en az on yıllık deneyim sahibi olması şarttır.

Borsa Başkanının herhangi bir nedenle görevde bulunmadığı hâllerde bu Kanun Hükmünde Kararname ve diğer mevzuatla Borsa Başkanına verilmiş olan görev ve yetkiler Borsa Başkan Vekili tarafından yerine getirilir.

Borsa Başkanı, müşterek kararname ile atanan yönetim kurulu üyeleri ile bunların ikinci derece dâhil ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımları; borsanın görev ve yetki alanına giren konularda herhangi bir taahhüt işine giremez, ticaretle uğraşamaz, payları borsada işlem gören ortaklıklarda pay sahibi olamaz, borsada menkul kıymet alım-satım amacı ile dolaylı da olsa emir veremez. Borsa Başkanı ve müşterek kararname ile atanan yönetim kurulu üyeleri; göreve başlamadan önce maliki oldukları, Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin menkul kıymetler dışındaki, borsada işlem gören ortaklıklara veya bunların iştiraklerine ait her türlü hisselerini ya da menkul kıymetlerini, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları dışındakilere, görev sürelerinin başlamasından itibaren otuz gün içinde satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Bu fıkra da belirtilen esaslara aykırı davranan Borsa Başkanı ve müşterek kararname ile atanan yönetim kurulu üyeleri görevlerinden çekilmiş sayılır.

Yönetim Kurulu Başkanı:

Madde 7 – Menkul kıymetler borsaları, yönetim kurulunca alınan kararlar çerçevesinde yönetim kurulu başkanı tarafından idare ve temsil olunur.

Denetim Kurulu:

Madde 8 – Menkul kıymetler borsalarının, hesap ve işlemleri genel kurul tarafından seçilen iki denetçi tarafından denetlenir.

Borsanın kuruluş ve organlarına ilişkin yönetmelik:⁽¹⁾

Madde 9 – Menkul kıymetler borsalarının, genel kurul (...)⁽¹⁾ ve denetçilerinin;

- a - Seçilmelerine veya atanmalarına ve görev sürelerine,
- b - Görev ve yetkilerine,
- c - Sorumluluklarına,
- d - Ücretlerine,

İlişkin hususlar, Borsa Başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin ücretleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile borsa organı, üye ve görevlilerinin çalışma usul ve esasları Sermaye Piyasası Kurulu'nca hazırlanacak yönetmelikte gösterilir. Bu yönetmelik Maliye Bakanlığı'nın onayı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borsa İşlemlerine Ait Hükümler

Borsa Kotuna alma:

Madde 10 – 1) Menkul kıymetler borsalarında işlem görececek menkul kıymetlerin borsa kotuna alınması ile ilgili esaslara ait yönetmelik Sermaye Piyasası

(1) 11/10/2011 tarihli ve 662 sayılı KHK'nin 74 üncü maddesiyle birinci fıkrada yer alan "ve yönetim kurulları ile başkan" ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan "İlişkin hususlar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Borsa Başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin ücretleri, görev, yetki ve sorumlulukları" ibaresi eklenmiştir.

Kurulu'nca hazırlanarak Maliye Bakanlığı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu'nca yürürlüğe konulur.

2) Genel ve katma bütçeli idareler ile mahalli idareler ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri tarafından çıkarılacak menkul kıymetlerin Maliye Bakanlığı'nın talebi üzerine borsa kotuna alınması zorunludur.

3) Yabancı menkul kıymetlerin borsa kotuna alınması Maliye Bakanlığı'nın iznine tabidir.

Borsa işlemlerinin tabi olacağı esaslar:

Madde 11 – 1) Menkul kıymetler borsalarındaki alım - satım işlemlerine ilişkin kurallar, Borsa Yönetim Kurulu'nca bir yönetmelikle tesbit olunur. Bu yönetmelik Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile yürürlüğe girer. Sermaye Piyasası Kurulu, bu yönetmeliği onaylamadan önce gerekli gördüklerinin değiştirilmesini talep edebilir.

2) Menkul kıymetlerin, borsada alım - satımının geçici olarak durdurulması, borsa kotundan çıkarılması, kotasyon ücretleri ile kurtaj tarifesinin tesbitine ilişkin ve borsadaki alım - satım işlemlerinin etkin bir biçimde yürütülmesini sağlayacak sair esaslar Sermaye Piyasası Kurulu'nca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

3) Birden fazla menkul kıymet borsasının faaliyette bulunduğu hallerde, bu borsalar arasındaki ilişkilerin tanzimi ile menkul kıymetlerin günlük fiyatlarının oluşmasına ilişkin bilgilerin ilan esas ve şekilleri de yukarıdaki yönetmelikte yer alır.

Teminat:

Madde 12 – Borsa üyeleri, borsa işlemleri sırasında kasıtlı olarak ilgililere verebilecekleri zararlara karşılık olmak üzere T.C.Merkez Bankasına veya Maliye Bakanlığınca belirlenecek bir kamu bankasında Borsa Yönetim Kurulu adına nakden veya Devlet Tahvili ya da teminat mektubu şeklinde teminat yatırmak zorundadırlar.

Yatırılacak teminatın miktarı ile bu teminatlardan ödeme yapılmasının esasları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

İhtilaflar:

Madde 13 – Borsa üyeleri arasındaki borsa işlemlerinden doğan ihtilafların hal mercii Borsa Yönetim Kurullarıdır. Borsa Yönetim Kurullarının kararlarına karşı Sermaye Piyasası Kurulu'na itirazda bulunabilir. Sermaye Piyasası Kurulu'nun bu ihtilaflar konusundaki kararları nihaidir.

Borsa üyeleri ile müşterileri arasındaki ihtilaflar için de Borsa Yönetim Kurullarına başvurulabilir. Bu tür ihtilaflar için tarafların yargı mercilerine başvurma hakları saklıdır.

Borsaların geçici kapatılması:

Madde 14 – Menkul kıymetler borsalarında olağandışı menfi gelişmelerin olması halinde, borsaların geçici olarak kapatılmasına karar verilebilir.

Borsaların üç güne kadar geçici olarak kapatılmasına karar almak Borsa Yönetim Kurulu Başkanı'na aittir.

Borsa Yönetim Kurulunun talebi üzerine borsaların onbeş güne kadar geçici olarak kapatılmasına Sermaye Piyasası Kurulu, Sermaye Piyasası Kurulu'nun talebi üzerine bir aya kadar geçici olarak kapatılmasına karar almak Maliye Bakanının yetkisindedir.

Borsaların bir aydan fazla süre ile geçici olarak kapatılmasına karar vermeye, Maliye Bakanlığı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

*Mali Hükümler**Bütçe:*

Madde 15 – Menkul kıymetler borsaları özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır.

Menkul kıymet borsalarının bütçeleri Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile kesinleşir.

Borsa binalarının satın alınması, kiralanması ve teçhizi için gereken yatırım harcamalarının finansmanına ait esaslar Maliye Bakanlığı'nca kararlaştırılır.

Gelirler:

Madde 16 – Menkul kıymetler borsalarının gelirleri;

- 1 - Borsa üyelerinden tahsil olunacak giriş aidatı,
 - 2 - Borsa üyelerinden tahsil olunacak yıllık aidatlar,
 - 3 - Menkul kıymetlerin kotasyon ücretleri,
 - 4 - Borsa işlemlerinin tescil ücretleri,
 - 5 - Disiplin cezası nedeniyle tahsil olunan paralar,
 - 6 - Kurtaj ücretlerinden borsa yönetimine ödenecek paylar,
 - 7 - Borsa Yönetim Kurulu'nca belirlenecek sair aidat, ücret ve tarife payları,
 - 8 - Sair gelir ve bağışlar,
- dır.

Gelir miktar ve oranlarının belirlenmesi:

Madde 17 – Yukarıda 16 ncı maddede belirtilen gelir kalemlerinin miktar ve oranları ile bunların tahsil zamanı ve şekilleri Borsa Yönetim Kurulunca tesbit olunur. Bunlar Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile yürürlüğe girer. 16 ncı maddenin 8 inci fıkrasında belirtilen gelir ve bağışlar bu hükmün dışındadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

*Disiplin ve Ceza Hükümleri**Disiplin cezaları:*

Madde 18 – 1) Borsada düzeni ve dürüstlüğü bozan ve borsa işlerine hile karıştıran borsa işlerinin açık,düzenli ve dürüst yürütülmesi için alınan kararlara uymayanlar hakkında fiilin mahiyet ve önemine göre;

a - Uyarı

b - Kınama

c - Beşyüzbin liraya kadar para cezası

d - Borsa üyeliğinden geçici veya sürekli çıkarma cezalarından birini veya birkaçını birlikte vermeye Borsa yönetim Kurulları yetkilidir.

2) Cezayı gerektiren fiiller üyeler veya bunların yetkili temsilcileri tarafından menfaat sağlamak amacıyla yapılmışsa 1 inci fıkranın (c) bendindeki para cezası beşyüzbin liradan az olmamak üzere temin edilen menfaatin üç katıdır.

Hapis cezası:

Madde 19 – 1) Bu Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı hareket eden borsa üyelerinin ve bunların yetkili temsilcilerinin;

a - Borsanın açık, düzenli ve dürüst çalışmasını engelledikleri veya borsa işlemlerine hile karıştırdıkları hallerde Borsa Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine

Sermaye Piyasası Kurulu Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulması için Maliye Bakanlığı'na başvurur.

b - Yukarıdaki fıkra uyarınca yaptıkları işlemler nedeniyle zarara uğrayan müşterilerinin kanuni yollara başvurma hakları saklıdır.

2) Bu suçları işleyenler hakkında Mahkemelerce 2 yıla kadar hapis cezası verilebilir.

Muhakeme usulü:

Madde 20 – 19 uncu maddeye göre açılan davalarına, Asliye Ceza Mahkemelerinde ve Meşhud - Suçların Takibi Hakkında 3005 sayılı Kanununun 1 inci maddesindeki yer ve 4 üncü maddesindeki zaman kaydına bakılmaksızın suçüstü hükümlerine göre bakılır.

ALTINCI BÖLÜM

Son HÜKÜMLER

Kambiyo borsaları:

Madde 21 – Menkul kıymetler borsalarıyla birlikte veya ayrı olarak faaliyet göstermek üzere Kambiyo Borsaları kurmaya ve bu borsaların çalışma esaslarını tespiti Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Denetim:

Madde 22 – Menkul kıymetler borsalarının her türlü işlem, hesap,kayıt ve defterleri, Maliye Bakanlığı denetim elamanlarınca her halükarda denetlenebilir. Borsalar,defter, belge ve kayıtlarını Maliye Bakanlığı denetim elemanlarına ibraz etmekle yükümlüdürler.

Yönetmelikler:

Madde 23 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 4,9,10,11 ve 12 nci maddelerinde belirtilen yönetmelikler Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır.

Geçici Madde 1- (Ek: 11/10/2011-KHK-662/74 md.)

Mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişikliklere aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Bu maddenin yayımı tarihinde görevde bulunan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerinin görevleri 31/12/2011 tarihinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer.

Bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altmış gün içinde, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından, 1/1/2012 tarihinde göreve başlamak üzere, Yönetim Kurulunun üç üyesini seçmek için olağanüstü genel kurul toplantısı yapılır. Genel Kurulun anılan süre içinde toplanamaması veya Genel Kurulca anılan süre içinde herhangi bir sebeple uygun nitelikte ve yeterli sayıda yönetim kurulu üye seçimi yapılmaması durumunda, Sermaye Piyasası Kurulunun ilgili olduğu Bakan tarafından, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Genel Kurulunca seçim yapılınca kadar görev yapmak üzere re'sen yönetim kurulu üyesi atanır.

Müşterek kararname ile atanacak İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yönetim Kurulu üyeleri bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde atanır.

Yürürlük:

Madde 24 – 1) 16/5/1929 tarih ve 1447 sayılı Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsaları Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

2)Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin,

a) 9, 11 ve 12 nci maddelerinde belirtilen yönetmelikler ile 4 ve 10 uncu maddelerinde belirtilen Bakanlar Kurulu Kararlarının yürürlüğe girmesi ile birlikte,

b) Beşinci bölümü hükümleri Kararnamenin kanunlaştığı tarihte, yürürlüğe girer.

3) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin V inci bölümü dışındaki hükümleri yürürlüğe girinceye kadar, 26 nci maddesinin 2/10/1981 tarih ve 2529 sayılı Kanunla değişik hükümleri hariç olmak üzere 16/5/1929 tarih ve 1447 sayılı Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsaları Kanununun ve buna ilişkin 19/6/1929 tarih ve 8172 sayılı nizamnamenin uygulanmasına devam olunur.

Yürütme:

Madde 25 – Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.